

Sygn. akt III PK 108/17

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko Zespołowi Szkół [...] w I.
o odszkodowanie i ustalenie mobbingu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
czerwca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 26 maja 2017 r., sygn. akt IV Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 26 maja 2017 r. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 4 kwietnia 2016 r., którym oddalono powództwo A. K. o zasądzenie od pozwanego Zespołu Szkół [...] w I. kwoty 14.146,56 zł tytułem odszkodowania oraz o ustalenie istnienia wobec niej mobbingu.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu drugiej instancji powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 23 ust. 4 pkt 2 w związku z ust. 5 w związku z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela w związku z art. 229 § 2 k.p., art. 23 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 5 Karty Nauczyciela, art. 58 w związku z art. 56 k.p. w związku z art. 23 oraz 91c ust. 1 Karty Nauczyciela, § 1 ust. 1 pkt 5, § 2, § 4, § 5, § 7, § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r.

w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy, art. 23 ust. 4 pkt 2 Karty Nauczyciela w związku z art. 229 § 2 k.p., art. 229 § 3 k.p., a także naruszenie prawa procesowego, tj. art. 227, art. 217, art. 381 i art. 382 oraz art. 473 § 1 k.p.c., art. 386 § 1 w związku z art. 227 i art. 328 § 3 k.p.c., art. 386 § 4 w związku z art. 227 i art. 328 § 3 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 328 § 2 w związku z art. 387 § 1 oraz w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 217 § 2 i art. 227 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz w związku z art. 381 oraz art. 382 k.p.c., art. 207 § 6 k.p.c., art. 161 k.p.c., art. 193 § 2 w związku z art. 189 k.p.c. oraz art. 94³ § 1 k.p., wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz rozstrzygnięcie sprawy co do istoty i zasądzenie kosztów postępowania, bądź o uchylenie tego wyroku i ewentualnie również wyroku Sądu Rejonowego oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej lub drugiej instancji, z pozostawieniem tym Sądom rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na to, że:

1. „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona – w szczególności dyrektor pozwanej szkoły nie posiada w świetle regulacji art. 23 ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 5 Karty Nauczyciela kompetencji do dowolnego wysyłania nauczycieli dyplomowanych na badania lekarskie, zaś to właśnie takie niestawienie spowodowało rozwiązanie z powódką stosunku pracy;

lub alternatywnie,

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budząca poważne wątpliwości, a mianowicie, czy w świetle regulacji art. 23 ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 5 Karty Nauczyciela dyrektor szkoły posiada kompetencję do dowolnego wysyłania nauczycieli dyplomowanych na badania lekarskie?

lub alternatywnie,

w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia, a mianowicie, czy w świetle regulacji art. 23 ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 5 Karty Nauczyciela dyrektor szkoły posiada kompetencję do dowolnego wysyłania nauczycieli dyplomowanych na badania lekarskie?

2. skarga jest oczywiście uzasadniona – Sądy obydwu instancji odmówiły przeprowadzenia zgłaszanych, istotnych dla sprawy dowodów, co w sposób rażący narusza przepisy postępowania oraz nie rozpoznały istoty sprawy, w szczególności poprzez brak jakiegokolwiek oceny, czy powódka poniosła winę w niestawie na badaniach;

3. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie, czy przy ocenie okoliczność niestawie pracownika na badaniach i ocenie braku usprawiedliwienia tego niestawie należy brać pod uwagę subiektywne, lecz uzasadnione wątpliwości pracownika co do możliwości kierowania go na badania, jak również biorąc pod uwagę sposób traktowania pracownika przez pracodawcę; innymi słowy – czy należy oceniać w takiej sytuacji winę pracownika, z uwzględnieniem jej subiektywnych, wewnętrznych znamion i nastawienia pracownika do swego działania (pracownik nie stawiał się na badania, ponieważ w świetle przepisów uważał, że dyrektor nie posiada kompetencji, by kierować go na badania, jak również, że skierowanie takie jest przejawem mobbingu);

lub alternatywnie,

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budząca poważne wątpliwości, a mianowicie, czy przy ocenie okoliczność niestawie pracownika na badaniach i ocenie braku usprawiedliwienia tego niestawie należy brać pod uwagę subiektywne, lecz uzasadnione wątpliwości pracownika co do możliwości kierowania go na badania, jak również biorąc pod uwagę sposób traktowania pracownika przez pracodawcę; innymi słowy – czy należy oceniać w takiej sytuacji winę pracownika, z uwzględnieniem jej subiektywnych, wewnętrznych znamion i nastawienia pracownika do swego działania (pracownik nie stawiał się na badania, ponieważ w świetle przepisów uważał, że dyrektor nie posiada kompetencji, by kierować go na badania, jak również, że skierowanie takie jest przejawem mobbingu)”.
Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie.

Przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia musi być oparta na argumentacji ściśle jurydycznej. Wymaganie to pozostaje w merytorycznym i funkcjonalnym związku z konstrukcją skargi kasacyjnej, w której rozpoznanie skargi następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na trzy okoliczności wymienione w powołanym wyżej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a mianowicie oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) i potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Wybrane podstawy przedsądu w pkt 1 uwidaczniają błąd logiczny w konstrukcji podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa materialnego, których stosowanie w praktyce wywołuje rozbieżności, czy też przepisy prawa wymagające wykładni, bądź na tle których powstaje istotne zagadnienie prawne, to z natury rzeczy nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością wniesionego środka. Co jest sporne, nie może być oczywiste, a zatem co najmniej jedna z wybranych podstaw z założenia jest fałszywa.

Niezależnie od powyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić

wyczerpującą argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, LEX nr 2312016).

W niniejszej sprawie skarżąca nie uczyniła zadość przytoczonym wymaganiom zarówno odnośnie do zagadnienia sformułowanego w pkt 1, jak i w pkt 3. Ograniczyła się bowiem jedynie do postawienia pytań o treści przytoczonej powyżej, bez wskazania w pytaniu z pkt 3 przepisów prawa, których dotyczy i bez przedstawienia w odniesieniu do obu pytań jakiegokolwiek wyводу jurydycznego, mającego stanowić uzasadnienie dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na ww. podstawie. Tymczasem samo postawienie pytań, bez jakichkolwiek odwołań do problemów interpretacyjnych przepisów, nie spełnia wymogu przedstawionego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 września 2014 r., III SK 91/13, LEX nr 1511143).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu

Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124). W sposób oczywisty nie spełniają tych wymagań stwierdzenia skarżącej o potrzebie wykładni przepisów prawa zawarte w pkt 1 i 3, bez wskazania na jakiegokolwiek trudności interpretacyjne, czy rozbieżności w orzecznictwie sądów, przedstawienia i uzasadnienia własnej propozycji interpretacji, a w odniesieniu do pkt 3 nawet bez wskazania przepisów prawa wymagających wykładni.

Wniosek o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania na ww. podstawach nie zawiera więc argumentów, które mogłyby przekonać Sąd Najwyższy o konieczności rozstrzygnięcia przy merytorycznym rozpoznaniu skargi. Nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się wymaganej argumentacji w pozostałej części uzasadnienia skargi kasacyjnej (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 grudnia 2007 r., III CSK 319/07, LEX nr 623803).

Skarżąca nie zdołała też przekonać o potrzebie rozpoznania jej skargi z uwagi na jej oczywistą zasadność. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje bowiem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest, ani zarzucenie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać,

w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, niepublikowane, z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie do rozpoznania. W pkt 1 sprowadza się bowiem do tezy, że „dyrektor pozwanej szkoły nie posiada w świetle regulacji art. 23 ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 5 Karty Nauczyciela kompetencji do dowolnego wysyłania nauczycieli dyplomowanych na badania lekarskie, zaś to właśnie takie niestawiennictwo spowodowało rozwiązanie z powodką stosunku pracy”, a w pkt 2 (bez wskazania przepisów prawa, które miałyby być naruszone) do ogólnego stwierdzenia, że „Sądy obydwu instancji odmówiły przeprowadzenia zgłaszanych, istotnych dla sprawy dowodów, co w sposób rażący narusza przepisy postępowania oraz nie rozpoznały istoty sprawy, w szczególności poprzez brak jakiegokolwiek oceny, czy powodka poniosła winę w niestawiennictwie na badaniach”, co nie daje żadnych podstaw do uznania, że w ogóle doszło do naruszenia wskazanego przepisu prawa materialnego, czy też bliżej nieokreślonych przepisów postępowania, a tym bardziej, że takie naruszenia miały charakter oczywisty.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

